

Sökes: Jämställdhet

Välbesökta seminarier i Uppsala och Umeå

Under två seminariekvällar i Uppsala och i Umeå i mitten av april fick sammanlagt runt 85 åhörare nya insikter och ökad kunskap om kvinnans situation i Afghanistan från fem olika föreläsare. Temat var kvinnans verklighet – hinder och möjligheter, vilket åskådliggjordes ur ett islamologiskt samt ur ett jämställdhets- och rättighetsperspektiv

TEXT & BILD: SANDRA HÄGGSTRÖM

”Olika synsätt på om det är möjligt att förena islam med en jämställdhetstanke” Islamologen Jan Hjärpe och idéhistoriken Mohammad Fazlhashemi talade om förhållandet mellan islam och jämställdhet mellan mannen och kvinnan.

Hjärpe började det ena seminariet med att ge en bakgrund till jämställdhetsdebatten inom den muslimska världen. Han förklarade att det är det tribala normsystemet med de karaktäristiska patriarkaliska tankesätten som påverkar den rådande situationen där kvinnan har mindre rättigheter och därmed även mindre skyldigheter. Fazlhashemi berättade den andra kvällen att det var frigörelsen från kolonialmakterna under 1800-talet som innebar början till kvinnornas frigörelse och ifrågasättande av det patriarkala systemet.

Både Hjärpe och Fazlhashemi förklarade att det finns olika typer av svar på frågan om det är möjligt att förena islam med en jämställdhetstanke. En grupp hävdar att islam i grunden är en jämställd religion men att den har tolkats kvinnofientligt och att det är kulturen och inte religionen som har lagt grunden för könsens ojämställdhet.

– Det är inte männen som hindrar de afghanska kvinnorna från att arbeta utan det är svärmor, sa SAKs genusrådgivare i Afghanistan, Wiiu Lillesaar.

I Afghanistan finns det ingen tra-

Wiiu Lillesaar.

dition av att kvinnor slåss för sina rättigheter utan historiskt sett har de blivit tilldelade rättigheter inklusive jämställdhetslagar och förordningar från kungen och regeringen. Att de sedan inte tillämpas har bidragit till stora problem. Det är dock inte enbart männens ansvar menade Lillesaar, utan det är även upp till kvinnor att skapa förändringar och bättre villkor för dem själva. Det är till exempel inte alltid mannen som hindrar kvinnan från att förvärvsarbeta utan ofta är det svärmödrarna som i protest inte ställer upp med barnpassning eller hushållssysslor.

SAK arbetar för att förbättra villkoren och bedriver ett viktigt arbete i Afghanistan. Lillesaar påminde även åhörarna om att det är en dålig idé att importera den västerländska feminismen till Afghanistan. En förutsättning för att jämställdhetsarbete ska bli framgångsrikt och förankrat i samhället är att det relateras till islam och islams traditioner.

”Det finns hopp”

Rohina Abdul Khalil och Siwita Mohammed Nasser representerade den unga kvinnliga generationen. De pratade om deras erfarenheter av att vara unga afghansk-svenska tjejer i Sverige. Båda är födda i Afghanistan men har bott i Sverige i ett antal år.

De unga kvinnorna berättade

bland annat att det är vanligt att en familjs värderingar och kulturella insikter lever vidare i det nya landet, i det här fallet Sverige. Det innebär att de får två förhållningssätt. Å ena sidan erfar de idéer från det svenska samhället att alla – oavsett kön – har möjlighet, förutsättning och kapacitet till att utvecklas, studera och göra karriär. Å andra sidan upplever de från familj och släkt att det görs en skillnad mellan pojkar och flickor där pojkar får större plats och antas ha bättre förutsättningar och möjligheter. Nasser nämnde att den sistnämnda inbillningen gör att kvinnan känner att hon inte har rättigheter och möjligheter till att utvecklas. Det bidrar till att kvinnan inte känner sig som en del av samhället och därmed lämnar över ansvaret till mannen. Integration med det svenska samhället gör dock att familjers förhållningssätt till döttrar och söner blir mer jämlikt, sa Khalil. Båda kvinnorna pratade om jämställdhetsutvecklingen med hopp och visade att det finns en vilja bland den unga generationen i Sverige att påverka jämställdhetsarbetet till det bättre.

Efter att föreläsarna hade talat fick den engagerade publiken möjlighet att ställa frågor. Seminariet visade att jämställdhetsarbete i Afghanistan är utmanande, komplext och ett nödvändigt arbetsområde. ■